

κὶ λιάζει Χουλιαρ. Ἐλα νὰ καθίσονμι ἵδω ποῦ εἰνι ἀπόγονοντον Βοστιν. Οῦλον τ' ἀπόγονα πιάν' οὐ λαγὸς τοὺς χ' μῶνα Αἰτωλ. || Φρ. Πιάρ' δὲν τ' ἀπόγονα (ἐπὶ ἐπιτηδείου διὰ παντοίων μέσων ἀσφαλιζομένου) Ἀρτοτ. Συνών. ἴδ. ἐν λ. ἀπογώνι. β) Μέρος προσήλιον Θεσσ.

ἀποδάγκαμα τό, ἀμάρτ. ποδάκ-καμ-μαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ φ. ἀποδαγκάνω.

Τὸ νὰ δαγκάνῃ τις τὸ κάτω χεῖλος εἰς ἔνδειξιν ἐντροπῆς, φόβου, μεταμελείας, μίσους κττ.

ἀποδαγκάνω ἀμάρτ. ἀποδαγάνω Δ.Κρήτ. ἀποδαγκάνω Κρήτ. ποδακ-κάν-νω Κύπρ. ποδάκω Πόντ. (Τραπ.)

Τὸ μεσν. ἀποδαγκάνω. Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 688 (εκδ. Wagner σ. 165) «καὶ δίδει σου καὶ φαρδακές καὶ σέν' ἀποδαγκάνει».

1) Δάκνω τὴν γλῶσσάν μου, δταν δμιλῶ Πόντ. (Τραπ.): «Ἐπέδακα τὴν γλῶσσα μ'. 2) Δάκνω τὸ κάτω χεῖλος εἰς ἔνδειξιν ἐντροπῆς, φόβου, μεταμελείας, μίσους κττ. Κρήτ. Κύπρ.: 'Ποὺ τὴν ἀντροπήν του ἐποάκ-κασεν Κύπρ. Ἐποδάκ-κασεν τὸς ἔμεινεν ξηχασκασμένος (κεχηνώς) αὐτόθ. 'Εφνέν του δ λόος τὸς ὕστερα ἐποδάκ-κασεν αὐτόθ. Συνών. ἀποδαγκάνω.

ἀποδαγκάνω ἀμάρτ. Μέσ. ἀποδακάνομαι Σκίαν. —ΑΠαπαδιαμ. Τὰ ρόδιν. ἀκρογιάλ. 47.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ φ. δαγκάνω.

Ἀποδαγκάνω 2, δ ἴδ., ἐνθ' ἀν. : «Ο εἰς ἐκ τῶν δύο γυναικαδέλφων ἐφάνη ὅτι κάτι ἥθελε νὰ εἴπῃ, ἀλλὰ συναρπαγεῖς ἀπὸ τὴν βίαν τοῦ δημάρχου ἀποδακώθηκε» ΑΠαπαδιαμ. ἐνθ' ἀν.

ἀποδαιμονίζω Ἀμοργ. Ἀνδρ. Κάσ. Κύθν. Κρήτ. Σίφν. κ.ἄ. ἀποδαιμονίζου Θράκ. (Alv.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ φ. δαιμονίζω. Πβ. καὶ Ήσύχ. «ἀποδαιμονίζει· ἀποκαρτερεῖ ἐν τῷ ἐνθουσιαν».

Ἐξοργίζω, παροργίζω τινὰ τοσοῦτον, ὥστε νὰ φαίνεται ώς μανιακὸς ἐνθ' ἀν. κ.ἄ. : Ἄσμ.

Ἐσὺ θαρεῖς, σὰν μ' ἀρνηστῆς, πῶς θενὰ κιτρινίσω, κόκκινο μῆλο θὰ γενῶ νὰ σ' ἀποδαιμονίσω

*Ανδρ.

Καρνάδα βιόλα δὰ γενῶ καὶ κατιφές δ' ἀθίσω καὶ τοτεά, μικράκι μου, δὰ σ' ἀποδαιμονίσω (καρνάδα = κόκκινη, δὰ = θά) Κρήτ.

Πάνω 'σ τὴν γούνια κάθεσαι, ἀνθεῖς τοσὶ λουλουδίζεις, ἄν ἔχης κι ἀγαπητικό, τὸν ἀποδαιμονίζεις Κύθν. Συνών. ἀποτρελλαίνω, δαιμονίζω, ξετρελλαίνω.

ἀποδαίσον Τσακων.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ φ. δαίσον.

1) Καίω ἐντελῶς, κατακαίω, ἐπὶ πυρᾶς καὶ παγετοῦ: Ἀποδαίσον τὰ καϊδία (καίω τὰ κλαδία). 2) Μεταφ. προξενῶ μεγάλην ὁδύνην: 'Ο γείτονα μ' ἀποδάτος (γείτονα = γείτων).

ἀπόδαρος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.) — ΓΣουρῆ Ρωμ. ἀριθμ. 116 ΑΜαμέλ. Θαλασσιν. 118

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ποδάρι.

1) Ὁ στερηθεὶς τῶν ποδῶν Πόντ. (Τραπ.) — ΓΣουρῆς ἐνθ' ἀν. : Ποίημ.

«Καὶ τότε πλέον ἄχειρα κι ἀπόδαρον συνάμα» ΓΣουρῆς ἐνθ' ἀν. 2) Ὁ μὴ ἔχων πόδας, ἐπὶ σκωλήκων ΑΜαμέλ. ἐνθ' ἀν.

***ἀποδαρτής** δ, ἀπονδαρτής Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ φ. ἀποδέρνω.

Ο κτυπῶν διὰ ράβδου τοὺς κλάδους δένδρου καὶ ρύπων κάτω τοὺς καρπούς.

ἀποδαρτίζω Κέρκ. (Αργυρᾶδ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ φ. δαρτίζω.

Ἀποπερατῶ τὸ δάρτισμα, τὸ κτύπημα διὰ τοῦ δαρτιοῦ λόιν, ἐπὶ τῶν σταχύων πρὸς ἐκκοκκισμὸν ἐνθ' ἀν. : Κ' ἔτοι ἀποδαρτίσουμε, πιάνοντες μὲ τὸ τερκούλλι τὸ μεγάλο, πᾶχει τὰ τρία διχάλια, καὶ τὸ ἀνεμίζουμε γιὰ νὰ φύγῃ τὸ ἄχερο (ιδ. Λαογραφ. 10,158).

ἀποδάρωτος ἐπίθ. Νάξ. (Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ποδαρωτὸς < ποδαρώνω.

1) Ἐκεῖνος τοῦ δποίου δὲν κατεσκευάσθησαν ἀκόμη τὰ ποδάρια, ἐπὶ τραπεζῶν κττ. : Τὰ σκαμνὶα ποδαρώσετε τα; — "Οχι, ἀποδάρωτά 'ν' ἀκόμα. 2) Ὁ μὴ πατήσας ἀκόμη τοὺς πόδας ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ βαρέως ἀσθενοῦντος καὶ ἔξηπλωμένου ἐπὶ τῆς κλίνης: Μὰ ποδαρώσεν ἢ ἀκόμα; — 'Αποδάρωτή 'ν' ἀκόμα.

ἀποδας δ, Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀπονς.

Τὸ πτηνὸν κύψελος ὁ ἄπονς (cypselus apus) τῆς τάξεως τῶν ἀναρριχητικῶν (scandores), ὁ τῶν ἀρχαίων ἄπονς κύψελος, οὗτος ὁνομασθὲν διὰ τὴν σμικρότητα τῶν ποδῶν. Πβ. Εύσταθ. Οδ. 1502, 28 «καὶ ἐπιπολάζει τοιοῦτον στερήσεως εἶδος καὶ παρὰ Λυκίοις μέχρι καὶ νῦν, οὗ χελιδόνας τινάς, ἀς οἱ ἰδιῶται πετροχελιδόνας φασίν, ἐκεῖνοι καλοῦσιν ἄποδας, οὐ διὰ παντελῆ στέρησιν ποδῶν, ἀλλ' ὀλιγότητα, ἥτοι σμικρότητα». [**]

ἀποδασώνω ΑΚαρκαβίτσ. Αρχαιολ. 175.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. δάσος.

Ἀποψιλώνω τόπον τινὰ τοῦ δάσους αὐτοῦ: Τὸν ἀποδάσωσε τὸν τόπο.

***ἀποδαυκιάζω**, ποδαυτᾶζω Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἀμάρτ. φ. δαυκιάζω ἢ κατ' εὐθεῖαν ἐκ τοῦ οὐσ. δαυκιά.

Λαμβάνω τὸ χρῶμα τοῦ δαυκίου, καθίσταμαι ζοφεός, ἐπὶ κακῶς πλυθέντων λευκῶν ὑφασμάτων. Συνών. *ἀποδαυκιάζω.

***ἀποδαύκιασμα** τό, ποδαύτᾶσμα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ φ. *ἀποδαυκιάζω.

Τὸ νὰ λάβῃ τὸ χρῶμα τοῦ δαυκίου, ζόφωσις, ἐπὶ κακῶς πλυθέντων λευκῶν ὑφασμάτων. Συνών. *ἀποδαύκιασμα.

***ἀποδαύκωμα** τό, ποδαύκωμα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ φ. *ἀποδαυκιάζω.

*Ἀποδαύκιασμα, δ ἴδ.: 'Η μιστάρκισσα ἐν ἐπλυν-νεν καλὰ τὰ ροῦχα τὸς ἔχουν ἐναντίον ποδαύκωμα!

***ἀποδαύκωνω**, ποδαύκων-νω Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἀμάρτ. φ. δαυκιάζω ἢ κατ' εὐθεῖαν ἐκ τοῦ οὐσ. δαυκιά.

*Ἀποδαύκιασμα, δ ἴδ.: 'Η μιστάρκισσα ἐν ἐπλυν-νεν καλὰ τὰ ροῦχα τὸς ἐποδαύκωμα.

ἀποδαύλι τό, ἀποδαύλιν Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Ολν.)

ἀποδαύλι Ηπ. Κάρπ. Κέρκ. (Αργυρᾶδ.) Κρήτ. Κύθν. Νάξ. (Φιλότ.) κ.ἄ. ἀποδαύλι Κάρπ. ἀποδαύλος Πόντ. (Κοτύωρ. Οφ. Χαλδ. κ.ἄ.) ποδαύλι Θράκ. Ρόδ. ποδαύλι Κύπρ. — Λλιπέρτ. Τζιυπρ. τραούδ. 2,98 ἀποδαύλος Ηπ. Κρήτ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακων. Μάν. Τριφυλ.) Σκόπ. — Γ' Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1,243 ἀποδαύλος Ηπ. (Ζαγόρ. κ.ἄ.) Στερελλ. (Λεπεν.) ποδαύλο Σύμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. δαυλί.

1) Τὸ ὑπόλειμμα δαυλοῦ καέντος ἐν μέρει ἡ κατὰ τὸ πλεῖστον ἔνθ' ἀν.: Πάαινε νὰ πάρῃς τ' ἀποδαύλα ἀπὸ τὸ καμίνι Φιλότ. Λὲν εἶναι παρὰ λίγα ἀπόδαυλα ποῦ τὰ βαστάω μὲ τὸ σταγιὸ μὴ σβήσουν καὶ ξεπαγάσω Γ' Επαχτίτ. ἔνθ' ἀν. || Φρ. "Αψιμον' σὸ στόμα σου καὶ μέγαν ἀπόδαύλιν! (ἀρὰ Οἰν. || Ποίημ.)

Μ' ἄνταν νὰ πάω ἔσ-σω μου τᾶιν νὰ 'νι 'ς τὰ καλά της τᾶιν νὰ μοῦ κοντοσωρευτῇ, νὰ μοῦ γλυκοσυντύδη, ξηχάν-νω τὸν παππᾶ Γεωργίν τᾶιν τὴν παππαδωσύνην τᾶιν 'ποὺ 'ποζαύλιν τᾶιν σταχτὸς γινισκουμαι καμίνιν (συζυγικαὶ τρυφερότητες) ΔΛιτέρτ. ἔνθ' ἀν. Συνών. ἀποκάμι, ἀποκαούδι. β) Μεταφ. ἀνθρωπος ἄχρηστος "Ηπ. 2) Πληθ. ἀπόδαύλα, τὸ μέρος τῆς ἑστίας, ἔνθα ἀποτίθενται τὰ καμένα ξύλα, τὸ δόποιον δὲν θεωρεῖται τιμητικὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν κεφαλὴν τῆς ἑστίας τὸ ἀπανωδράντι, ὅπου κάθηνται οἱ γέροντες καὶ οἱ φιλοξενούμενοι Πόντ. (Κερασ.): Παροιμ. "Η κακέσσα ἡ νύφε τὴν πεθερὰν 'σ' ἀπόδαύλα καθίζει (ἐπὶ κακῆς νύμφης κακομεταχειριζομένης τὴν πενθεράν). Συνών. ἀποδαυλιά.

ἀποδαυλιὰ ἡ, Κύθν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀποδαύλι.

'Αποδαύλι 2, δ ἰδ. 'Η λ. ὑπὸ τύπ. 'Αποδαυλιὲς καὶ ώς τοπων. Κύθν.

ἀποδαυλιάζω Χίος ἀπόδαυλιάζουν Λέσβ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. δαυλιάζω.

1) Γίνομαι ἀπόδαυλος, ἀποξηραίνομαι, ἀποσκληρύνομαι ἔνθ' ἀν.: "Αν δὲ σκάψης 'ς τὸν καιρὸν τ' ἀμπέλι, ἀπόδαυλιάζει Χίος Συνών. ἀποξινλιάζω, δαυλιάζω. 2) Μεταφ. μένω ἄναυδος, ἐνεός Χίος: 'Αποδαύλιασες, βρέ, καὶ δὲν μοῦ μιλᾶς; "Αμαν εἴδενε τὸν χωροφύλακα, ἀπόδαυλιασενε.

ἀποδαυλίζω Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. δαυλιζω.

1) Ἀποσύρω ἀπὸ τῆς ἑστίας τὰ ἀπόδαυλα Πόντ. (Κερασ.) 2) Τινάσσω, κινῶ τὸν δαυλόν, ὅπως διακρίνω τι ἐν τῷ σκότει Πελοπν. (Λακων.) 3) Ἀπροσώπ. ἐκπέμπει ἀμυδράν τινα λάμψιν Πελοπν. (Λακων.): Εἴδα κι ἀπόδαυλισε.

ἀπόδαυλος ἐπίθ. Ιων. (Κρήν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. δαυλός.

1) Πολὺ ξηρός, κατάξηρος: Αὐτὸν τὸ πρᾶμα εἶναι ξερὸ κι ἀπόδαυλο. 2) Μεταφ. ἄναυδος, ἐνεός: Σὰν τοῦ 'πα τὸ τάδε πρᾶμα, ἥπομεινε ξερὸς κι ἀπόδαυλος.

ἀπόδαυλος δ, Κύθν. Νάξ. (Φιλότ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀποδαύλι καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. -ος.

1) Μέγα ἀπόδαυλι 1, δ ἰδ., Νάξ. (Φιλότ.) 2) Ἀποδαύλι 1 ἀνευ σημ. μεγεθ. Κύθν.

ἀποδαῦτος ἀντων. προσωπικὴ "Ηπ. —Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τῆς ἀντων. δαῦτος.

Χλευαστικῶς ἐπὶ προσώπου τὸ δόποιον ἀποφεύγομεν νὰ δονιμάσωμεν ἔνθ' ἀν. Πρ. ἀπαντὸς 1.

ἀποδεβγατίζω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. δεβγατίζω.

Ἐξάγω πρᾶγμά τι ἐκ τοῦ μέρους, δι' οὐ τὸ διεπέρασα, ἐπὶ νήματος, μίτων στήμονος κττ. Πρ. δεβγατίζω.

ἀπόδειγμα τό, Χίος

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποδείχνω. 'Η λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἀπόδειξις: Εἶναι πρὸ καλὸν ἀπόδειγμα ἡθέλασιν οἱ κριτᾶδες; Συνών. ἀποδείξι.

ἀποδεῖλι τό, "Ηπ. Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. δεῖλι.

Ο κατὰ τὸ δειλινόν, τὴν δειλην χρόνος ἔνθ' ἀν.: Τώρα 'ς τ' ἀποδεῖλι ἔφαγα "Ηπ. Συνών. ἀποδείλινο 1, δειλινό. Πρ. ἀπόγεμα.

ἀποδειλιγάζω Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀποδείλινο.

Τρώγω κατὰ τὸ δειλινόν: "Ηρθε ν' ἀποδειλιγάσουμε. Συνών. δειλινιγάζω. Πρ. ἀπογεματίζω (II).

ἀποδείλινο τό, Κέρκ. (Άργυρᾶδ.) Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. δειλινό.

1) Ἀποδείλι, δ ἰδ., ἔνθ' ἀν. 2) Τὸ περὶ τὴν δειλην γεῦμα Πελοπν. (Λακων.)

ἀπόδειξι ἡ, λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀπόδειξις.

1) Τὸ δι' οὖ ἀποδεικνύει τίς τι, τεκμήριον λόγ. σύνηθ.: 'Απόδειξι ὅτι δὲ λέω ψέματα. 2) Χρεωστικὴ ἀπόδειξις λόγ. σύνηθ.: Φέρ' τὴν ἀπόδειξι νὰ σὲ πληρώσω.

ἀπόδειπνα ἐπίρρ. "Ανδρ. "Ηπ. Θεσσ. Θήρ. Θράκ.

Κύθν. Μακεδ. Πελοπν. (Λακων.) Σῦρ. κ.ἄ. —ΚΚρυστάλλ. "Εργα 2,50 —Λεξ. Μπριγκ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. δεῖπνο.

Κατὰ τὸν μετὰ τὸ δεῖπνον χρόνον, μετὰ τὸ ἐσπερινὸν φαγητὸν ἔνθ' ἀν.: 'Απόδειπνα νὰ ἔρθῃς Λακων. 'Ελάτε ἀπόδειπνα νὰ καθίσουμε "Ανδρ. Θάρω ἀπόδειπνα Θράκ. 'Απόδειπνα τραύμιξι γιὰ τὸ σπίτι Θεσσ. || Ποίημ.

Τὸ μεσονύχτι μοναχὰ πῆραν καιρὸν γιὰ δεῖπνο κι ἀπόδειπνα 'ς τ' ἀχύρινο, 'ς τὸ τουρλωτὸ καλύβι, τετραδιπλῶσαν τὴ φωτιὰ μ' ἀσφάκες, μὲ παλιούρια ΚΚρυστάλλ. ἔνθ' ἀν.

ἀπόδειπνο τό, σύνηθ. ἀπόδειπνε Τσακων. ἀπόδειπνον σύνηθ. βιορ. ίδιωμ. πόδειπνο "Αθ. ἀπόδειπνος δ, Καππ. (Άραβάν.) Κρήτ. —(Νουμᾶς 16(1919)353) ἀπόδειπνη "Ηπ. Κρήτ. ἀπονδείπνη" Ηπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. κ.ἄ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀπόδειπνον.

1) Ὡς ἐκκλησιαστικὸς δρ. ἡ μετὰ τὸ δεῖπνον ἡ πρὸ τοῦ ὑπνου ἀναγινωσκομένη προσευχὴ, ἀπόδειπνον (μέγα καὶ μικρὸν) σύνηθ. καὶ Καππ. (Άραβάν.) Τσακων.: Διαβάζει τὸ ἀπόδειπνο. Θάρ' πά ν' ἀκούσωμε τὸ ἀπόδειπνο σύνηθ. Μετὰ τὸ δεῖπνο είχε τὴ συνήθεια νὰ διαβάζῃ τὸν ἀπόδειπνο (Νουμᾶς ἔνθ' ἀν.) 2) Ο μετὰ τὸ δεῖπνον χρόνος "Αθ. "Ηπ. Κρήτ.: Θάρω 'ς τὸ σπίτι σας τ' ἀποδείπνη "Ηπ. Τ' ἀπόδειπνη θενάρ' θρω ν' ἀποσπερίσουμε Κρήτ. β) Εσπερὶς μετὰ τὸ δεῖπνον Κρήτ.: Εκάμαμεν ἀποδείπνη. γ) Ή δευτέρα ὥρα μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου Μακεδ.: Λάλ'σαν τ' ἀπονδείπνη' οἵ πιτ'νοι. 3) Τὸ ἐσπερινὸν φαγητόν, τὸ δεῖπνον Κέρκ. (Άργυρᾶδ.): "Ἄσμ. "Αρρέβαρε τὸ γέρμα μου κ' ἥρθε τὸ δειλινό μου καὶ ἀ μοῦ μείνη τίποτα, νά 'ναι τ' ἀπόδειπνό μου. Συνών. δεῖπνο.

ἀποδειπνῶ "Ανδρ. Θήρ. Κρήτ. Σίφν. κ.ἄ. ποδειπνῶ Κρήτ. (Σητ.)

Τὸ μεταγν. ἀποδειπνῶ.

Τελειώνω τὸ δεῖπνον μου ἔνθ' ἀν. κ.ἄ.: "Ο,τι ἀποδειπνήσαμε, ἥρθε δ πατέρας "Ανδρ. 'Ακόμη 'en ἥποδειπνησε Σίφν. Μός θὰ ποδειπνήσετε, νά 'ρθῆτε δελόγο νὰ σᾶσε πῶ Σητ. || Παροιμ. "Εγόγγια δου π' ἀνημένει σκοντελλικὸ ἀπὸ τὴ γειτονιὰ καὶ δεῖπνο ἀπὸ τὴ ροῦγα. Οῦλοι δεῖπνοῦν κι ἀποδειπνοῦν κ' ἐκεῖνος ἀνημένει (ἐπὶ δικηροῦ καὶ φυγοπόνου. "Εγόγγια = ἀλλοίμονον) Κρήτ.

